

Ισιδωρος Ζουργός Όταν οι άνδρες φεύγουν...

Η ανδρική φιλία και η απελπισία στο επίκεντρο του νέου του μυθιστορήματος

ΤΗΣ ΕΥΗΣ ΚΑΡΚΙΤΗ
ekarkiti@ekdotiki.gr

Ποτέ στο παρελθόν, με εξαίρεση ίσως το «Ψίχα εκείνου του καλοκαιριού», οι ήρωες του Ισιδωρου Ζουργού δε μας ήταν περισσότερο γνώριμοι και οικείοι. Μεγαλωμένοι στα στενόχωρα διαμερίσματα της Αγίου Δημητρίου, κάποιοι μάλιστα στα γνωστά υπόγεια από όπου φαινόταν μόνο τα πόδια των περαστικών, οι άνθρωποι αυτοί έγιναν μάρτυρες της σταδιακής απομάκρυνσης της πόλης από το παρελθόν της και εκπρόσωποι μιας γενιάς που εγκλωβίστηκε στη δίνη μιας εποχής ευημερίας αλλά και ευτέλειας.

Τι τους κάνει όμως ξεχωριστούς; Πού μπορεί κανείς να ρίξει θεμέλιο για να χτίσει τη μυθιστορηματική τους υπόσταση; Ο συγγραφέας, που γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη και ζει μέχρι σήμερα σ' αυτή, «σκάβει» σε περιοχές που γνωρίζει καλά, επιλέγοντας την αφήγηση σε α' πρόσωπο και, με συνεχείς παλινδρομήσεις στο χρόνο, επιχειρεί το δικό του έπος για την ανδρική φιλία, την ενηλικίωση, το θρήνο που συνεπάγεται η συντριβή στην πραγματικότητα. Οι ήρωές του, πέντε άνδρες, που ενώνονται με βαθιά, ανιδιοτελή φιλία από τα γυμνασιακά τους χρόνια, μεγάλοι πια και ματαιωμένοι πολλαπλώς, συμφωνούν για μια ακόμη λυτρωτική τρέλα: να οργώσουν με ιστιοπλοϊκό το Αιγαίο, με αδιαπραγμάτευτο όρο να μείνουν κλειστά κινητά και τελικό προορισμό το νησί της Ρόδου, στο οποίο πήραν, κατά τη διάρκεια της πενήθημερης σχολικής εκδρομής, μια πρώτη γεύση ελευθερίας και ανεξαρτησίας. Στη συνείδηση του αφηγητή Νίκου Χαλκίνη αλλά και των υπολοίπων, του Στάθη, του «Μυκηναίου», του Νικηφόρου και του Χρήστου, το νησί έχει κατα-

Γραμμένο σε υψηλούς συναισθηματικούς τόνους, το νέο μυθιστόρημα του Ζουργού επιχειρεί μια ιδιαίτερη συνομιλία με τον ομηρικό κόσμο. Ανεμώλια, εξάλλου, στη γλώσσα του Ομήρου είναι τα μάτια, ανώφελα λόγια του ανέμου

γραφεί ως «τόπος ιερός» όπου είδαν «την αυγή του κόσμου» γεμάτοι ορμές και μεγάλες προσδοκίες. Μόνο που η ζωή, έξω από το σκάφος τους, τον «Θεοσίτη», έχει τον τρόπο της και καταφέρνει να ορθώσει τα δικά της εμπόδια στα σχέδιά τους.

«Οδύσεια» συνηθισμένων ανθρώπων

Ο Ζουργός οργανώνει το υλικό του με τέτοιο τρόπο ώστε παράλληλα με την εξέλιξη της

πλοκής να επιτύχει ένα είδος συνομιλίας με τον ομηρικό κόσμο. Αν είναι απαραίτητο κανείς να βρει ανάμεσα στους ταξιδευτές του «Θεοσίτη» έναν Οδυσσέα, θα τον συναντούσε στο πρόσωπο του Δημήτρη Χριστοδούλου ή «Μυκηναίου», όπως τον αποκαλούν οι φίλοι του, ο οποίος, αγίζοντας τα όρια της τραγικότητας, αποτελεί το συναρπαστικότερο χαρακτήρα του μυθιστορήματος. Κατά τη διάρκεια του ταξιδιού, οι πέντε φίλοι επιδιώκουν μια επαναδιαπραγμάτευση με το παρελθόν τους και όχι μόνο σε συναισθηματικό επίπεδο. Οι καταστάσεις και οι τραγωδίες που καθόρισαν τη ζωή τους αποκαλύπτονται σταδιακά προσφέροντας βάθος στις προσωπικότητές τους και φέρνοντας στο φως στοιχεία για τα δεδομένα της ζωής τους που δε μοιάζει με εκείνη που είχαν κάποτε ονειρευτεί. Η γυναικεία παρουσία, αρχικά σαν μια βαριά σκιά ανάμεσά τους, αποκτά φωνή και πρόσωπο, καθώς το βιβλίο οδεύει προς το τέλος. Αυτή θα γίνει η αφορμή για να ανακαλύψει ο αφηγητής Χαλκίνης μια απλή, σκληρή αλήθεια. Είναι μάταιο και ανώφελο να παλεύει κανείς ενάντια στους δαίμονές του. Η μόνη υποφερτή ζωή είναι εκείνη που προκύπτει όταν κάποιος ζει σύμφωνα μ' αυτούς.

Η γλώσσα του Ζουργού είναι συμβατή με τους πολύ υψηλούς συναισθηματικούς τόνους στους οποίους κινείται από την αρχή το μυθιστόρημα. Αναδεικνύεται επίσης σε χρήσιμο εργαλείο για την περιήγηση σε νησιά του Αιγαίου και τις πολυεθνικές γειτονίες της Αθήνας. Ωστόσο, οι πιο δυνατές σελίδες αφορούν τη Θεσσαλονίκη, ακριβώς τη στιγμή της μετάλλαξης της στην πόλη που σήμερα δυσκολευόμαστε οι περισσότεροι να κατανοήσουμε, κάτι που δε συναντάμε πολύ συχνά στην πεζογραφία που παράγεται στις μέρες μας. Το μυθιστόρημα «Ανεμώλια», ωστόσο, καλύπτει με έμπνευση αυτό το κενό.